

Da li znate šta je pustovanje? Saznajte sve o srpskoj drevnoj tehnici izrade predmeta od vune

Solomonov čvor – motiv koji „spaja“ majstorke pustovanja Srbije i **BiH**

Više od dvadeset žena iz Srbije i Bosne i Hercegovine predstavilo je umeće izrade rukotvorina drevnom tehnikom pustovanja vune predstavnicima republičkih institucija i međunarodne zajednice, tokom Diplomatskog dana, upriličenog u sklopu prve kolonije pustovanja koja se održava u Carskoj palati u Sremskoj Mitrovici.

U koloniji koju su organizovali **NALED** i **Etno mreža**, u partnerstvu sa udruženjem Bosanske rukotvorine, kroz projekat "Zajedno za kulturni turizam - Prekogranična saradnja za bolji društveno-ekonomski razvoj i očuvanje tradicionalnih zanata", koji se sprovodi uz podršku **EU**, najviše su izrađeni komadi sa motivima mozaika Carske palate, a najzastupljeniji je bio - Solomonov čvor.

Najstariji zanat ponovo živi

Pustovanje je, inače, kako objašnjavaju domaćice kolonije i žene iz Udruženja "Zlatno runo Srijum" najstariji zanat nastao u praistoriji još pre tkanja i svih drugih zanata. Tom tehnikom se izrađivala odeća i obuća, prve igračke... Tako su nastali i prvi dušeci, pa čak i šatori.

Mi se trudimo da se ta tehnika održi da se ne zaboravi, a obzirom da smo u Sremskoj Mitrovici za ovdašnje radove koristimo motive koji su iz Sirmijuma. Kako se nalazimo u Carskoj palati koja je bogata motivima (poput Slomonovog krsta) i istorijom, trudimo se da prenesemo pre svega priču o starim zanatima, da zaštitimo i stare tradicionalne motive, ali i da podržimo žene iz ruralnih područja - izjavila je za Ona.rs Snežana Jovanović ispred **Etno mreže** i dodala:

- Što se tiče pustovanja mi smo u **Etno mreži** pre više od 15 godina pronašli u našim starim knjigama naznake da su se u Srbiji bavili tom tehnikom u krajevima gde je bilo više ovaca, međutim niko još nije više poznavao tu tehniku, tako da smo mi učili od Mađarica, dok su žene sa juga Srbije učile od Bugarki. Kako je u pitanju potpuno zanemarena tehnika, edukovali smo edukatore koji su kasnije širile i prenosile to znanje i danas je veoma popularno, jer se brzo uči i usvaja. Lakše je, recimo, od tkanja, ali zahteva dosta vremena i upornosti da se jedan predmet napravi. A kada je reč o mokrom pustovanju potrebna je čak i fizička snaga.

Naime, za ovu tehniku se koristi neupredena vuna, a postoji suvo i mokro pustovanje. Pri tome mokro podrazumeva da se vuna unakrsno kvasi toplom vodom i sapunom i na taj način učeba, a dok se vuna posipa sa sapunicom mora da se pritiska, potom nežno, a zatim i grublje da se masira, kako bi se napravio čvrsto spojen i tvrd materijal. Suvo pustovanje se radi specijalnim iglama i uglavnom služi da pravljenje dekoracija, jer se tako priciznije prave šare.

Tehnika koja "ulazi pod kožu"

Slavica Stošić u koloniju je došla iz Loznice iz udruženja "Kreativna vizija" sa još pet žena iz udruženja "Mine Karadžić" i "Elekstrandine".

- Do pre pet godina nisam ni znala šta je pustovanje. **Etno mreža** je organizovala koloniju, odnosno školu za pustovanje i tada sam se upoznala sa ovom tehnikom koja mi je ušla pod kožu i od tada je ne napuštam. Verujem da ću se do kraja života da se bavim njom - isitče Stošić, koja ovom metodom najviše proizvodi patofne.

Specijalan gosti radionice bili su potpredsednica Vlade, predsednica koordinacionog tela za rodnu ravnopravnost i ministarka kulture Maja Gojković, te zamenica šefa Zamenica šefa Delegacije **EU** Plamena Halačeva, kao i Ambasador Kanade Džajlz Norman, nosilac **NALED** Strele za podršku ekonomskom osnaživanju žena i mladih kroz zaštitu kulturnog nasleđa.

- Ovde smo povodom prve kolonije pustovanja, odnosno ručnog valjanja vune koju već godinama negujemo u Sremskoj Mitrovici sa zanatskim udruženjem "Zlatno runo Sirijuma" uz podršku grada koji je i domaćin kolonije - započinje priču o ovoj drevnoj tehnici za Ona.rs predsednica **Etno mreže** i izvršna direktorka **NALED-a Violeta Jovanović** i dodaje: - Projekta sprovodi **NALED** u saradnji sa nacionalnim udruženjima **Etno mreža** i **BiH** crafts. To su sestrinske organizacije koje okupljaju uglavnom žene koje su proizvođači rukotvorina i radimo sa njima na njihovoj afirmaciji i ekonomskom osnaživanju na jedan konkretan način tako što plasiramo proizvode koji oni izrađuju i koji su zasnovani na kulturnom nasleđu.

Unapređenje položaja žena koje žive u nutrašnjosti i na selu

Njihova iskustva su, međutim, različita. **Etno mreža** plasira proizvode kroz poslovne i diplomatske poklone, dok je **BiH** crafts veoma uspešna kroz kanale, direktnu i onlajn prodaju.

- Da, naša iskustva su različita ali se jako dobro nadopunjujemo, a cilj ovog projekta i jeste da učimo jedni od drugih i da zajedno napravimo proizvod koji će biti zasnovan na kulturnom nasleđu regiona. Da prepoznamo šta je ono što nam je zajedničko i šta nas spaja, i da se takav proizvod izrađuje i sa pogranične strane u Bosni i ovde u Srbiji, kao da zajedno radimo na njihovom plasmanu. Dugoročni cilj projekta je da unapredimo položaj žena koje žive u nutrašnjosti i na selu, posebno onih kojih su dugoročno nezaposlene, da se njihov potencijal i znanje prepoznaju i da ih ekonomski integrišemo. To je neophodno jer one čine više od polovine radno sposobnog stanovništva i za naše države je mudro i neophodno da taj potencijal iskoristimo - zaključuje Jovanovićeva.

Lejla Radunčić, izvršna direktorka organizacije bosanskih rukotvorina "**BiH** crafts" (koja datira od 1995. godine), povodom projekta za kulturni turizam ističe da su ona njene saradnice prepoznale mogućnost da razmene znanje i iskustva i da sve, družeći se, zajedno nauče šta su to tradicionalne tehnike ručnog rada, koliko je važno sačuvati ih od zaborava, kao i da se prepoznaju mogućnosti da se korišćenjem tih tehnika - zaradi za život.

- **BiH** Crafts se time uspešno bavi već 20 godina i imamo preko 200 angažovanih žena koje su ovaj posao shvatile ozbiljno i koje rade neko radno vreme od kuće, u okviru kog mogu da zarade pristojnu mesečnu novčanu naknadu od koje mogu da žive. Četiri žene ih Bosne su učesnice ove kolonije i veoma su zadovoljne jer su naučile da filcuju, odnosno pustuju. To je tehnika koja se kod nas malo primenjuje, jer se mi najviše bavimo pletenjem i heklanjem. Recimo, za američkog kupca radimo svake godine božićne čarape, a prošle godine smo imale u izvozu preko dve tone tih čarapa i ugovor vredan preko pola miliona dolara. Sav profit se vraća u našu organizaciju i koristi se za unapređenje našeg rada - ističe Radunčićeva.

Ovakve radionice su svojevrzni omaž narodnom stvaralaštvu, ali i snažan podsticaj osnaživanju i unapređenju ekonomskog položaja žena i to prevashodno u seoskim područjima, a dela vrednih ruku ovih žena osim kod nas obično su predstavljena i mnogo šire, u Evropi i svetu kroz diplomatske aktivnosti državnih organa Srbije koji ih kao protokolarne poklone nose sa sobom kao dar u zvaničnim posetama. Za te prilike obično se izrađuju lopte sa nacionalnim motivima kao vid očuvanja tradicije, odnosno zadatim temama kao što su pirotski ćilim, crkveni motivi ili simboli iz narodnih nošnji...

Sve ukupno u pitanju je još jedan način da se širi i predstavlja bogatstvo, lepota i raskoš narodne radinosti i našeg stvaralaštva, čime se čuva kulturno nasleđe i identitet našeg naroda i države.

(Ona.rs)

Podelite vest:

Pošaljite nam Vaše snimke, fotografije i priče na broj telefona WhatsApp Viber Telegram

Video:

<https://ona.telegraf.rs/ona-price/3772479-umece-iz...>

3 / 3

Istoričarka Dijana Vasiljević: Žene su poslednji bastioni odbrane tradicije i čuvarke nasleđa

Ona.rs zadržava sva prava nad sadržajem. Za preuzimanje sadržaja pogledajte uputstva na stranici Uslovi korišćenja